

STAUROS

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko k sviatku PREMENENIA PÁNA

Pohľad do spätného zrkadla napomáha úspechu pôstnej jazdy

Skúsenosť nás presvedča, aký dôležitý je spätný pohľad pre ucelený obraz danej situácie. Kým sa nachádzame v „oku tornáda“, nie vždy vidíme súvislosti jasne. Časový odstup dokáže spôsobiť, že aj krušné chvíle hodnotíme s pokojom, či dokonca s úsmevom. Zavše až odstup času umožní poskladať časti mozaiky osobného príbehu tak, že ho môžeme uložiť do archívu spomienok na správne miesto.

Na podobnom princípe vznikali aj príbehy evanjelia. Udalosti, ktoré apoštoli so svojim Učiteľom zažili, si najprv odovzdávali klasickým dobovým spôsobom: ústne. A význam niektorých Ježišových slov a skutkov plnšie pochopili až pri spätnom pohľade a hodnotení. Optickým ohniskom bola Ježišova smrť a vzkriesenie. Konkrétne si to môžeme overiť na udalosti premenenia Ježiša Krista. Pán Ježiš vystúpi na horu Tábor s tromi svojimi apoštolmi - Petrom, Jakubom a Jánom. A tu sa stane zvláštny jav. Jeho tvár i odev prežiarí svetlo. Zjavujú sa pritom dve starozákonné postavy, Mojžiš a Eliáš, ktorí sa s Ježišom vedú rozhovor.

Výsledky ankety v novom svetle

Pri spätnom pohľade sa to celé apoštoli snažia pochopiť. Prečo sa toto Ježišovo premenenie vlastne odohralo? Čo nám chce tento príbeh povedať? Prečo sú tu práve Mojžiš a Eliáš? Len nedávno im Ježiš položil otázku: „Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?“ (Mt 16,13) A prichádzajú odpovede ako z ankety: Jedni za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša a iní za proroka Jeremiáša alebo za jedného z prorokov. Tým, že sa pri udalosti premenenia s Ježišom zhovárajú tieto dve postavy, je ukázané jasne: Tento Ježiš nie je ani Mojžiš ani Eliáš. Ale kto je to potom? Táboreské svetlo dopĺňa hlas zreteľný hlas Otca: „Toto je môj milovaný syn.“ (Mt 17,5)

Dorovnaní a prekonaní

Okrem toho spätne vidíme, že Pán Ježiš sa s Mojžišom a Eliášom družne rozpráva. Cirkevný spisovateľ Origenes v tom vidí indíciu, že Ježiš si dobre rozumie so židovskou tradíciou – teda so Zákomom, ktorého tu zastupuje Mojžiš aj s prorokmi, za ktorých je prítomný Eliáš.

Spätné hodnotenie ďalej prichádza k záveru, že Mojžiš zomrel prirodzenou smrťou ešte pred vstupom do zaslúbenej zeme, kým Eliáš bol zasa vzatý na ohnivom voze do neba. Tieto dve postavy, teda chcú podľa cirkevných otcov naznačiť aj to, že Ježiš Kristus je Pánom nad mŕtvymi i živými. Pri ďalšom uvažovaní objavíme aj iný typologický obraz. Starý zákon hovorí, ako Mojžiš vyviedol Izraelitov z egyptského otroctva; Nový zákon zachytáva Krista ako vyvádza každého človeka z otroctva hriechu a smrti. Eliáš kedysi vzkriesil syna Sareptskej vdovy tým, že sa v modlitbe nad neho trikrát sklonil. Tak má teraz Ježiš vzkriesiť ľudské pokolenie, keď sa k nemu na tri dni sám skloní do smrti. Tieto predobrazy zo Starého zákona sa teraz stretávajú s Obrazom, ktorý ich má naplniť, s Ježišom Kristom.

Hlbší význam „exhibície“ na Hore

Ježiš sa pár dní pred svojou smrťou ukazuje v úplne novom svetle. Apoštoli ho takto doteraz nevideli. Až spätným uvažovaním prišli na to, čo sa tu vlastne odohralo. Dokonca až generácie po nich si uvedomili, že na hore Tábor sa udialo niečo veľmi dôležité: predzvesť nášho konečného naplnenia, ktoré spočíva v dokonalej jednote s Bohom. Cirkvi byzantskej tradície prišli spätným pohľadom k osobitnej modlitbe, ktorá hovorí, že učeníci mohli uvidieť slávu Ježiša Krista preto, „aby mohli pochopiť aj jeho utrpenie, až bude ukrižovaný.“ K akému výsledku tu dospeli? Že premenenie Pána mohlo pokojne zostať len Ježišovým „špeciálnym efektom“ na navodenie hĺbkavého stavu. Čo by to však znamenalo pre nás? Keby svetlo Kristovho premenenia nežiarilo do tmy smrti, nepremenilo by noc smrti na večný deň života. A v tomto môžeme vidieť hlavný dosah Kristovho premenenia.

Boh neumenšuje moje ja. Napĺňa ho

Premenenie Pána je ozajstným evanjeliom. Je radostnou zvesťou o tom, že spojenie s Bohom nezničí našu prirodzenosť, nezničí našu individualitu. Kresťanstvo nehľadá zánik zlého sveta a hriešneho tela, ale vidí jeho konečnú premenu, ktorá spočíva v spojení s Bohom. Otcovia cirkvi to neskôr vyjadrili vyznaním viery v Ježiša Krista, v ktorom sú ľudská a božská prirodzenosť neoddelené, ale ani nezmiešané. (Chalcedón 451) V tomto naoko chladnom výroku je vyjadrená pravda, ktorá zažiarila na hore Tábor v Ježišovi Kristovi. Práve svetlo Premenenia nám ukazuje, že dokonalé spojenie Boha a človeka je možné a že toto spojenie neznamená zničenie človeka. Neznamená to, že sa rozplynieme v Bohu a naše ja bude zničené. Práve naopak. Až v spojení s Bohom môžeme existovať naplno.

„Čarovný prútk“ nášho premenenia

Ako paradox preto vyznieva zmienka o strachu apoštolov, ktoré zachytáva evanjelista Marek. (Mk 9,6) Niektorí autori ho prirovnávajú k strachu učeníkov po Ježišovom vzkriesení. Mohol to byť strach, aby to celé neskončilo. Alebo je v tom strach, či to nie je len výplod ich zbožnej fantázie? Preto sa Peter ponáhľal stavať tri stánky, aby celú tú situáciu mohol zakonzervovať. Namiesto toho však počuje hlas nebeského Otca: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie; počúvajte ho.“ (Mt 17,6) Peter chce tento okamih zvečniť. Boh ho však pozýva na vlastnú cestu premenenia. Do ruky mu však nedáva čarovný prútk, ale živé Slovo, ktoré má počúvať. Príliš jednoduché? Ved' v jednoduchosti je krása, ale aj sila. Pred výstupom na Golgotu je preto potrebný výstup na horu Premenenia. A to nielen pre Ježiša.

Preto je občas doslova životne dôležité obzrieť sa späť. Práve tento spätný pohľad nás môže urobiť inými bytosťami. Ak nám dodá odvahu pozrieť sa do ďalšieho dňa s nádejou Božích dcér a synov.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 7. - 13. 8. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † Helena, Michal, panychída
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Magdaléna, panychída
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * Tatiana, Dávid, Sebastián
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Magdaléna, o. Ján, Štefan
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † Ján
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: veľká večiereň

NEDEĽA JEDENÁSTA PO PÄŤDESIATNICI, 2. hlas

8:00	Utieraň (cirkevnoslovanská)
9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
10:30	Sv. liturgia (slovenská)
17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
následne: večiereň	

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 14. - 20. 8. 2023

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) † zosnulí z rodiny Semanovej Veľká večiereň s lítiou
Utorok	ZOSNUTIE PRESVÄTEJ BOHORODIČKY 7:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>myrovanie</i> 16:30 Akatist k presvätej Bohorodičke 17:00 Sv. liturgia (slovenská), <i>myrovanie</i>
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská) † Štefan, Magdaléna, o. Ján
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * za darcov
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská) následne: veľká večiereň

NEDEĽA DVANÁSTA PO PÄŤDESIATNICI, 3. hlas

8:00	Utieraň (cirkevnoslovanská)
9:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
10:30	Sv. liturgia (slovenská)
17:00	Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
následne: večiereň	

OZNAMUJEME

- Upozorňujeme, že od 1. augusta 2023 začali aj na ulici 29. augusta v Bratislave platiť nové pravidlá, ktoré zaviedli poplatky za parkovanie aj počas víkendu. Odporúčame, aby ste v rámci účasti na bohoslužbách v chráme využívali kapacitné možnosti nášho parkoviska vedľa chrámu.
- Dňa 1. augusta sme vstúpili do posledného, štvrtého pôstneho obdobia liturgického roka pred sviatkom *Zosnutia presvätej Bohorodičky*. Tento pôst trvá až do spomínaného sviatku (15. augusta). V našej cirkvi sa pôstna disciplína záväzne nemení, čo ale nevylučuje dobrovoľný pôstny program.
- V **utorok, 15. 8. 23** slávime veľký a prikázaný sviatok **Zosnutie našej presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny (Uspénije presvjatoj Bohoródicy)**. Sv. liturgia o 7:00 hod. bude v cirkevnej slovančine, o 16:30 sa pomodlíme akatist k presvätej Bohorodičke a o 17:00 hod. bude sv. liturgia v slovenskom jazyku. Deň pred sviatkom bude po večernej sv. liturgii veľká večiereň s lítiou, požehnaním chlebov a vyložením plaščenice s vyobrazením Presvätej Bohorodičky.
- **LETNÉ ZMENY V SLÁVENÍ BOHOSLUŽIEB:**
 - Počnúc nedeľou, 2. 7. 2023 sv. liturgiu o 12.00 hod. neslávime. Ostatné nedeľné bohoslužby zostávajú zachované v doterajších časoch i jazykoch.
 - Počas mesiacov júl a august nebudú nedeľné sv. liturgie vo „filiálkach“ - Malacky, Pezinok, Lehnice, Bernolákovo.
- Prosíme spevu schopných veriacich, aby podľa možností priložili svoj hlas k dobrému dielu a posilnili naše chrámové zbory Kyrillomethodeon a Chrysostomos.
- Pod hlavičkou Košickej eparchie vydalo OZ Byzantinos knihu *Múdrosť na cestu*. Ide o zbierku rozhovorov s duchovnými otcami kresťanského Východu od autora Sergeja Boľšakova. Kúpou knihy za príspevok 8 € môžete podporiť pútnické miesto Klokočov.

ĎAKUJEME

- Bohu známa osoba prispela na potreby farnosti sumou 70 €, iný, Bohu známy prispel na účet farnosti čiastkou 47 €. Vyslovujeme vďačné „Pán Boh odmeň!“
 - Ďakujeme za upratovanie chrámu rodinám: Krajňákovej a Telepčákovej (29. 7. 23) a rodine Obertanovej a Suslej (5. 8. 23)
 - 12. 8. 2023 v rozpise nasledujú: rod. Semberová a Vavříková
 - 19. 8. 2023 sú na rade rod. Porhinčáková a Ďuková
- Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, tel.: 0903/946 717